

til et Rytterdistrikt, og Aalegaardene paa Herredets Ryst overdroges ved Skøde af 19de November 1670 til en Privatmand. Aalegaardene paa denne Ryst, fra Roldingsjord til Veslejjord, ere derefter lige til den Dag i Dag blevne betragtede som selvstændige faste Ejendomme; de ere ved Skøder overdragne fra Mand til Mand, have deres eget Folie i Realregistrene, ere Genstand for Pantfætning som anden fast Ejendom o. s. v. Det er kun ganske undtagelsesvis, at en Grundejer her ejer Aalegaarde ud for sin Grund, idet Forholdet er det, at der ikke maa anbringes Aalegaarde af andre end dem, der have Skøde paa de gamle Aalegaarde, da den ene Aalegaards Rettighed, Vandareal eller saakaldte Forland, strækker sig hen til den næste Aalegaards, se Højesteretsdom af 24de Marts 1881 (Ugeskr. f. Retsv. 1881 S. 619, jfr. 1880 S. 273.)

I denne Forbindelse kan nævnes de i visse Henseender lignende, om end i andre Henseender meget forskellige Forhold, som finde Sted i Drefund ved Rysten fra Helsingør til ned forbi Nivaa. Her findes en Mængde Aale- og Bundgarnstader, der mod Nord staa i nær Forbindelse med Land, men fjærne sig længere og længere derfra Syd paa. De have fra gammel Tid tilhørt Staten, men ere senere afhændede, nogle, navnlig de ud for Krogerup, i Forbindelse med Rystlandet, men de fleste uafhængigt af Rysten. Disse sidste ejes nu af private ifølge særskilte tinglæste Udkomster, der undertiden lyde paa Brødbøle af et Stade ($\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$ eller $\frac{1}{8}$). Ogsaa om disse Stader gælder det, at de indtage hele Vandarealet, idet Grænserne mellem de enkelte Stader betegnes ved Mærker i Land.

Da D. L. 5—10—43 gav Aalegaardsretten ogsaa til ikke adelige, var Betydningen deraf i Ojeblikket nærmest kun den, at ogsaa Købstæderne og de ikke adelige Jorddrotter fik Ret til Aalegaarde udfor deres Grund, forsaavidt de ikke ifølge særlig Udkomst havde den i Forvejen. For Bønderne blev Bestemmelsen uden nærneværdig direkte Betydning, da den kun kunde komme Selvejerbønderne tilgode, og disses Antal den Gang var saa ubetydeligt, — næppe mere end 4—5 pCt. af samtlige Jordbrug, — hvoraf selvfølgelig de færreste ejede rebdragen Jord, der stødte til Stranden. Den Omstændighed, at Aalegaardsretten, bortset fra Statens og Købstædernes Omraade, aldeles overvejende var i Jorddrotternes Besiddelse, har ikke været uden Betydning for, hvorledes Forholdet har udviklet sig indtil Nutiden.

Da Loven ikke lagde nogen Indskrænkning paa de berettigedes Udnyttelse af Aalegaardsretten, have de kunnet raade over den, som de selv fandt for godt. Vi finde derfor Eksempler paa, at Aalegaarde særskilt ere blevne bortstændede, — i Begyndelsen af forrige Aarhundrede gav saaledes Fru Mette Rosenkrantz et Aalestade paa 24 Ruser til Bræstefaldet i Magleby ved Skelshør, — eller bortsolgte, hvilket f. Eks. gælder om en Del Aalegaarde i Begtrupvig ved Helgenæs, hvor det derfor nu ikke er ualmindeligt, at Retten til at have Aalegaarde er skilt fra de Ejendomme, ud for hvilke Aalegaardene ere beliggende og overdrages ved særskilt Skøde fra Mand til Mand. Ogsaa her finder et lignende Forhold Sted som ved Rysten af Elbo Herred, at Aalegaardene have et vist Vandareal, der betegnes som deres Løb eller Udstrækning, se Højesteretsdomme af 26de November 1868 og 14de Maj 1895 (Ugeskr. f. Retsv. for 1869 S. 120 og 1895 S. 631). Som oftest er Aalegaardsfiskeriet dog vistnok forblevet hos Godsejeren, som, forsaavidt han ikke bruger det selv, hvilket f. Eks. er Tilfældet med Aalegaardsfiskeriet i Lille Belt under Stamhuset Hindsgavl og ved Åsnæs Sønderstrand under Grevstabet Verchenborg, har bortfæstet eller bortlejet det til Fæstere og Forpagtere paa Godset eller til andre. Aalegaardene i Lille Belt ud for Grevstabet Wedellsborgs Grund ere saaledes for en stor Del bortforpagtede i Forbindelse med nogle større Gaarde. Ud for Stigsnæs i Store Belt er det til Godserne Borrebj og Båsnæs hørende Aalefiskeri fra gammel Tid af delt mellem Godsejerne, uden at Reglen i D. L. 5—10—43 nøjagtig er iagttaget. Fiskeriet har her fra gammel Tid været overdraget i Brug til Godsernes Fæstebønder, Husmænd eller andre og vedtagetsmæssigt ordnet ved meget detaillerede Bestemmelser, der fastsætte Skellet mellem Staderne, den Kompasretning, hvori disse skulle udsættes, Ruseantallet i hvert Stade, den Orden, hvori Brugere, der ikke have et helt Stade, skulle have Benyttelsen af de indre og ydre Ruser m. m. Paa andre Steder har Brugeren af Aalegaardsretten som Regel været overdraget Fæstterne hver ud for den Ejendom, han havde i Fæste; saaledes paa Langeland og Samsø. Paa andre Steder, hvor Aalegaardsfiskeriet før Udskiftningen har været overdraget Fæstterne i Brug sammen med deres Fæstegaarde, og hvor disse efter at være blevne udskiftede senere ere købte til Ejendom, har særegne Forhold kunnet opstaa, idet Aalegaardene ved Udskiftningen ere forblevne ved Fæstegaardene uden Henhyn til, om disse overhovedet fik Jord til Stranden eller Jord til Stranden netop paa det Sted, hvor deres Aalegaarde laa, og derefter ere blevne solgte til Ejendom sam-